

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

Навчально-науковий інститут «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра організації і управління будівництвом

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІ ПДАБА

Владислав ДАНИШЕВСЬКИЙ
« 02 » 12 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Методологія та організація наукових досліджень»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Спеціальність	132 Матеріалознавство
Освітньо-наукова програма	«Прикладне матеріалознавство»
Статус дисципліни	обов'язкова
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Код освітньої компоненти	ОК1.2
Мова викладання	українська
Форма навчання	заочна

Розробник:
завідувач кафедри організації
і управління будівництвом

Тетяна КРАВЧУНОВСЬКА

Робоча програма ухвалена на засіданні кафедри організації і управління будівництвом.

Протокол від 30 серпня 2024 р. № 1.

Завідувач кафедри організації
і управління будівництвом

Тетяна КРАВЧУНОВСЬКА

Робоча програма погоджена групою забезпечення якості освітньо-наукової програми «Прикладне матеріалознавство» підготовки студентів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 132 «Матеріалознавство».

Протокол від 05 листопада 2024 р. № 2.

Гарант освітньої програми

Володимир ВОЛЧУК

Експертизу навчально-методичного відділу пройдено:

(підпис)

Віолетта ФЕДІНА

«__» _____ 2024 р.

Реєстраційний номер _____
(надається фахівцем НМВ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр
			I
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90
Аудиторні заняття, у т.ч:	8		8
лекції	6		6
лабораторні роботи	—		—
практичні заняття	2		2
Самостійна робота, у т.ч:	82		82
підготовка до аудиторних занять	8		8
підготовка до контрольних заходів	24		24
виконання курсового проєкту або роботи	—		—
виконання індивідуальних завдань	40		40
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	10		10
підготовка до екзамену	—		—
Форма підсумкового контролю			диф. залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів необхідних теоретичних знань про науку як сферу людської діяльності, методологію наукового пошуку, сучасні методи та засоби наукових досліджень, прийоми організації науково-дослідницької роботи.

Завдання вивчення дисципліни – засвоєння теоретичних знань щодо методології і методів наукових досліджень, методів генерації ідей, прийомів логічного мислення, методів раціонального підбору і читання наукової літератури, підготовки статей, наукових доповідей, методів публічного виступу, технології проведення наукового дослідження.

Пререквізити дисципліни: навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» базується на знаннях, отриманих при здобутті освітнього ступеня бакалавра.

Постреквізити дисципліни: підготовка до підсумкової атестації.

Компетентності: відповідно до освітньо-наукової програми «Прикладне матеріалознавство» другого (магістерського) рівня 2024 р.

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі та проблеми з матеріалознавства у професійній діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК.01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК.02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК.03. Здатність розробляти та управляти проєктами.

Фахові компетентності:

ФК.01. Здатність виявляти та ставити проблеми в сфері матеріалознавства, приймати ефективні рішення для їх вирішення.

ФК.03. Здатність розробляти нові методи і методики досліджень, базуючись на знанні методології наукового дослідження та особливості проблеми, що вирішується.

ФК.06. Здатність розуміти та використовувати математичні та числові методи моделювання властивостей, явищ та процесів.

ФК.13. Здатність розробляти і вдосконалювати методи і методики матеріалознавчих досліджень.

Заплановані результати навчання:

ПРН 1. Розуміти та застосовувати принципи системного аналізу, причинно-наслідкових зв'язків між значущими факторами та науковими і технічними рішеннями в контексті існуючих теорій.

ПРН 2. Виявляти, формулювати і вирішувати матеріалознавчі проблеми і задачі.

ПРН 11. Використовувати сучасні методи для виявлення, постановки та розв'язування винахідницьких задач в галузі матеріалознавства.

ПРН 13. Планувати і виконувати експериментальні матеріалознавчі дослідження, обирати відповідні обладнання та методики, здійснювати статистичну обробку і статистичний аналіз результатів експериментів, обґрунтовувати висновки.

Методи навчання:

1. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, лекція, демонстрація, самостійне спостереження);

2. Методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні);

3. Методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, тестовий, поточний, самоконтроль і самооцінка).

Форми навчання: групова форма (лекція, практичне заняття), індивідуальна форма (самонавчання здобувачів освіти).

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

1. Наука в сучасному світі. Методологія і методи наукових досліджень.
2. Наукове дослідження та технологія дослідницької роботи.
3. Організація наукової діяльності та наукових досліджень.
4. Етика та академічна доброчесність.
5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Наукові роботи. Оприлюднення результатів наукових досліджень.
6. Комерціалізація результатів наукових досліджень.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі:				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Методологія та організація наукових досліджень					
Наука в сучасному світі. Методологія і методи наукових досліджень	15	1	—	—	14
Наукове дослідження та технологія дослідницької роботи	15	1	—	—	14
Організація наукової діяльності та наукових досліджень	14	1	—	—	13
Етика та академічна доброчесність	16	1	1	—	14
Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Наукові роботи. Оприлюднення результатів наукових досліджень	16	1	1	—	14
Комерціалізація результатів наукових	14	1	—	—	13

досліджень					
Разом за змістовим модулем 1	90	6	2	–	82
Підготовка до екзамену	–	–	–	–	–
Усього годин	90	6	2	–	82

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Методологія та організація наукових досліджень		
1	Наука в сучасному світі. Методологія і методи наукових досліджень. Сутність науки, її ознаки та значення. Етапи розвитку науки. Мета, об'єкт, предмет дослідження та завдання науки. Основні елементи науки як системи знань. Класифікація наук. Поняття методології науки. Методи наукового дослідження. Теоретичні методи наукового дослідження. Емпіричні методи наукового дослідження. Загальнологічні методи дослідження. Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень.	1
1	Наукове дослідження та технологія дослідницької роботи. Наукове дослідження: сутність і класифікація. Основні етапи наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження. Дизайн дослідження. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.	1
2	Організація наукової діяльності та наукових досліджень. Організація творчої діяльності дослідника. Формування вченого як особистості. Особливості розумової праці.	1
2	Етика та академічна доброчесність. Академічна культура як соціальне явище. Академічна культура в закладах вищої освіти. Принципи етики в наукових дослідженнях. Академічна доброчесність: поняття та правові засади. Академічна доброчесність як основа успіху. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність здобувачів вищої освіти. Системи виявлення текстових запозичень. Способи запобігання проявам академічної недоброчесності.	1
3	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Наукові роботи. Оприлюднення результатів наукових досліджень. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Джерела інформації та їх використання у науково-дослідницькій роботі. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження. Техніка роботи зі спеціальною літературою. Загальні відомості про науково-дослідну роботу студентів. Магістерська дипломна робота як вид кваліфікаційного дослідження. Індивідуальне завдання як форма науково-дослідної роботи. Види наукових публікацій. Сутнісна характеристика наукових видань. Правила оформлення публікації. Підготовка і презентація результатів наукового дослідження. Наукометричні бази даних та показники цитованості науковця.	1
3	Комерціалізація результатів наукових досліджень. Трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт. Сутність комерціалізації інноваційних продуктів. Механізм	1

	комерціалізації інновацій. Комерціалізація інноваційної продукції на різних етапах її життєвого циклу. Технологічний аудит об'єкта комерціалізації. Способи комерціалізації інновацій. Ринок інновацій.	
Разом за змістовим модулем 1		6
Разом		6

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Методологія та організація наукових досліджень		
1	Кейс: основні види порушень академічної доброчесності.	1
1	Кейс: Організація і методика роботи з джерелами інформації.	1
Разом за змістовим модулем 1		2
Разом		2

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	8
2	Підготовка до контрольних заходів	24
3	Виконання індивідуальних завдань	40
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: 1. Роль інтуїції в процесі пізнання. 2. Дотримання права інтелектуальної власності як прояв академічної доброчесності. 3. Культура усного наукового мовлення. 4. Присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань. 5. Психологічні проблеми академічної недоброчесності.	10
5	Виконання курсової роботи	—
6	Підготовка до екзамену	—
Усього годин		82

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Поняття про науку, її сутність, цілі та функції.
2. Методологія наукової творчості.
3. Сутність наукового дослідження.
4. Наукове дослідження як основна форма наукової діяльності.
5. Види наукових досліджень.
6. Етапи наукового дослідження.
7. Формулювання ідеї наукового дослідження.
8. Методи наукового дослідження.
9. Теоретичні методи наукового дослідження.
10. Емпіричні методи наукового дослідження.
11. Системний підхід у науковому пізнанні.
12. Синергетика як стратегія наукового пошуку.

13. Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень.
14. Форми наукового знання. Критерії істинності наукового знання.
15. Основні принципи науки і наукового пізнання.
16. Проблемна ситуація в науці. Постановка проблеми наукового дослідження.
17. Формулювання мети і завдань наукового дослідження.
18. Об'єкт і предмет наукового дослідження.
19. Очікувані результати досліджень та їх наукова новизна.
20. Очікувані результати досліджень та їх практична значущість.
21. Загальна схема наукового дослідження.
22. Композиція наукового дослідження.
23. Загальні відомості про публікацію результатів наукового дослідження.
24. Оприлюднення результатів наукових досліджень. Наукові публікації.
25. Науковий текст: різновиди, специфіка та основні вимоги до підготовки.
26. Сутність інформації. Роль інформації в наукових дослідженнях.
27. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідницькій роботі.
28. Ефективність науково-дослідних робіт.
29. Винахідництво та розвиток наукової творчості.
30. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.

9.МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Передбачено такі методи контролю: тестовий, письмовий, усний, практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань студентів зі змістового модуля 1.

Оцінка за змістовий модуль 1 (максимум 100 балів) складається з:

- оцінки роботи студента на лекціях (максимум 6 балів);
- оцінки участі студента у практичних заняттях (максимум 2 бали);
- оцінки індивідуального завдання (максимум 20 балів);
- оцінки за виконання контрольної роботи (максимум 72 бали).

Оцінка роботи студента на лекціях: максимальна кількість за 1 лекцію – 2 бали.

Кількість балів «2» студент отримує, якщо був присутній на лекції та брав участь в обговоренні матеріалу.

Кількість балів «1» студент отримує, якщо був присутній на лекції, але не брав участі в обговоренні матеріалу.

Кількість балів «0» студент отримує, якщо він був відсутнім на лекції.

У разі пропуску лекційних занять студент має можливість отримати бали, виконавши додаткові види робіт (реферат, презентацію тощо).

Оцінка участі студента у практичних заняттях: максимальна кількість за 1 практичне заняття – 2 бали.

Кількість балів «2» студент отримує, якщо він був присутнім на практичному занятті, повністю виконав розрахункове завдання згідно з варіантом. Практичні розрахунки виконані послідовно, використані залежності наведені у буквенному вигляді та з підстановкою чисельних значень вхідних параметрів, які розшифровані і мають одиниці вимірювання. Зроблено необхідний аналіз виконаних розрахунків та висновки за результатами аналізу.

Кількість балів «1» студент отримує, якщо він був присутнім на практичному занятті, виконав розрахункове завдання згідно з варіантом. Практичні розрахунки виконані з дотриманням необхідної послідовності дій, проте у відповіді допущені помилки, або відсутня необхідна деталізація.

Кількість балів «0» студент отримує, якщо він виконав задачу не в повному обсязі, або обсяг виконаної частини задачі не дозволяє зробити правильні висновки; або якщо студент був відсутнім на практичному занятті.

У разі пропуску практичних занять студент має можливість отримати бали, виконавши додаткові види робіт (задачу тощо).

3. Оцінка індивідуального завдання.

Індивідуальне завдання має теоретичний характер. В ньому студент повинен висвітлити сучасні знання з навчальної дисципліни, проаналізувати проблемні питання, що стосуються обраної теми, та обов'язково навести свої міркування, спостереження, пропозиції та висновки щодо проблеми дослідження.

Оцінка за індивідуальне завдання студента складається з виконання та захисту цього завдання:

– *виконання індивідуального завдання:*

10 балів – завдання виконане в повному обсязі відповідно до варіанту;

– *захист індивідуального завдання (максимум 10 балів):*

0-2 бали – студент надав поверхневу відповідь на запитання. У відповіді відсутня логічна послідовність, надані студентом пояснення не мають конкретики;

3-5 балів – студент надав відповідь на запитання, яка розкриває його зміст, але порушена послідовність процесів, окремі пункти запитання розкриті не в повному обсязі;

6-8 балів – студент отримує за вичерпні відповіді на всі запитання. У відповідях можуть бути присутні деякі неточності, що не впливають на алгоритм дій;

9-10 балів – студент отримує за змістовну, логічну, послідовну правильну відповідь на всі запитання. При цьому повністю розкриті усі пункти запитання, відповідь супроводжується необхідними висновками. Студент може аргументувати прийняті рішення.

Оцінка з контрольної роботи.

Контрольна робота у формі тестування: складається з 24 тестових завдань.

За кожну правильну відповідь на тестове завдання студент отримує 3 бали.

Неправильна відповідь на тестове завдання – 0 балів.

Підсумковою оцінкою з навчальної дисципліни є оцінка зі змістового модуля 1.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.

2. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.

3. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навч. посібник. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.

4. Горбань Г. О. Методологія наукового дослідження: практикум. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. 92 с.

5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2023. 488 с.

6. Довідник з академічної доброчесності / уклад.: В. Г. Гур'янова, Л. Т. Ониксимова, Н. В. Поберій; за заг. ред. Т. О. Маринич. Суми: Сумський державний університет, 2018. 24 с.

7. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

8. Комерціалізація інновацій: захист інтелектуального капіталу, маркетинг та комунікації: монографія / за заг. ред. Л. Ю. Сагер, Л. О. Сигиди. Суми: Сумський державний університет, 2022. 363 с.

9. Комерціалізація інновацій: конспект лекцій / Уклад.: С. О. Пермінова. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 127 с.

10. Медвідь В. Т., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

11. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

12. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / Л.Г. Ліпич, С.М. Бортнік, І.Г. Волинець та ін.; за заг. ред. Л.Г. Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 220 с.

13. Надикто В. Т., Чорна Т. С. Методологія наукових досліджень: посібник-практикум для виконання практичних робіт. Мелітополь: Люкс, 2020. 63 с.

14. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. С. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

15. Патійчук В. О. Основи наукових досліджень: тестові завдання. Луцьк: ФОП Іванюк В. П., 2021. 44 с.

16. Рускуліс Л. Академічна доброчесність: навч-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2022. 86 с.

17. Самсонов В. В., Сільвестров А. М., Тачиніна О. М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посібник. К.: НУХТ, 2022. 385 с.

18. Тарелкін Ю. П., Цикін В. О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 196 с.

19. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2021. 151 с.

Допоміжна

1. Про освіту. Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 30.06.2024).

2. Про науку і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 30.06.2024).

3. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти. Лист МОН України від 26.10.2017 р. № 1/9-565. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/npa/5a1fe9d9b7112.pdf> (дата звернення: 30.06.2024).

4. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо). Лист МОН України від 15.08.2018 р. № 1/11-8681. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/akredytatsiya/instruktsiya-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf> (дата звернення: 30.06.2024).

5. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти. Лист МОН України від 23.10.2018 р. № 1/9-650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text> (дата звернення: 30.06.2024).

6. Етичний кодекс ученого України. Постанова загальних зборів НАН України від 15.04.2009 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text> (дата звернення: 30.06.2024).

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Віртуальний читальний зал. Кафедра організації і управління будівництвом. Магістрат. Методологія та організація наукових досліджень. <https://pgasa365.sharepoint.com/sites/e-library/Shared%20Documents/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2F%2Dlibrary%2FShared%20Documents%2F%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B8%2F%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0%20%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D1%96%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B1%D1%83%D0%B4%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE%D0%BC%2F%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BC%2F%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8C&viewid=fd845af6%2D2dda%2D4d0a%2D8f8b%2Ddbfd1a0bb90c>
2. Академічна доброчесність. URL: https://edu.forlan.org.ua/?page_id=30028 (дата звернення: 30.06.2024).
3. Академічна доброчесність. Інформаційний бюлетень. URL: <https://pgasa.dp.ua/discussions/informatsiynii-buleten/> (дата звернення: 30.06.2024).
4. Академічна доброчесність. Інформація. URL: <https://pgasa.dp.ua/hp-2/dobrochesnist/opytuvannya/> (дата звернення: 30.06.2024).